

Спроби принизити значення національних символів, звести нанівець напрацьовану століттями виховну роль культурної спадщини – одвічний прийом освітянських нігілістів, безвідповідальних інтелектуалів та й просто зрадників чи ворогів народу, нації та держави. В історії кожного народу можна знайти чимало випадків зі спробами здійснити культурну диверсію з боку його політичних противників, агресорів, загарбників тощо. Це стосується як окремих знаменних подій, визначних дат, історичних та культурних діячів, так і релігійних святинь і навіть сакральних для кожної релігії образів. Достатньо згадати, як активно в період войовничого атеїзму використовувалися напрацьовані століттями нападки на християнство і плондрування самого образу Христа з приховуванням того, що насправді вони були запозичені з інших релігій, ворожо налаштованих щодо християн і самої християнської культури. Таким чином, виходило – атеїсти фактично підігравали іншим релігіям і релігійним ідеологіям у своїм прагненні здолати ненависну їм християнську систему цінностей.

Дещо подібне спостерігається уже багато років і по відношенню до багатьох цінносних моментів нашого культурного середовища. У тому числі чимало дістається і образу та творчості Т.Шевченка, з яким асоціюється саме поняття вітчизняної народної поезики. Адже на її ґрунті вибудований увесь виховний потенціал української літератури. І зростав він зусиллями багатьох поколінь художників, журналістів, педагогів та й просто аматорів українського слова. Таким чином, напрямком нападок обраний недоброзичливцями цілком професійно і з урахуванням століттями напрацьованих за всю історію людства методик.

Одним з провідних "борців за історичну та біографічну істину" щодо Т.Шевченка вже давно став так званий журналіст і так званий письменник, а останнім часом ще й телевізійний шоумен О.Бузина. У своїх численних публікаціях та виступах цей постмодерніст навіть домігся зробити собі те, що іменується запозиченою аббревіатурою "піар". Бузину впізнають, запрошують не тільки на політичні балачки, а вже й на телешоу свях, невісток і подібне. Власне, подібні постаті вітчизняної інтелігенції задля того і засвічуються на друкарському небосхилі з провокативними публікаціями. Адже головна мета таких інтелектуалів – цинічно влаштуватися самим будь якою ціною. Цим займаються політики, чому б не скористатися нагодою і всім іншим публічним особам?

І ми вже дізнаємося з відгуків критиків та критиканів, що виявляється - позиція О.Бузини детально аргументована і документально підтверджена, що його епатаж цілком заслуговує на увагу і навіть розкриває нам очі на досі замовчувані подробиці життя та творчості поета. Все це так, однак все це є використанням давно напрацьованих блюзнірських методик, які спрацьовують по відношенню до будь кого. Але будь хто не цікавий бузинам. Вони прагнуть мітити у саму душу народу. У засіяні з дитинства паростки самосвідомості, щоб підрізати коріння і залишити пустоту.

Цікаво, що все сказане і написане О.Бузиною про "зворотню" сторону шевченкового життя та його творчості у тій чи іншій мірі було відоме всім попереднім шевченкознавцям. Але більшість з них з етичних та естетичних міркувань, з позицій відповідальності інтелігента перед народом утримувалися в рамках пристойності. Адже кожен літературознавець повинен розуміти – будь якого письменника, художника та й просто видатного діяча культури можна звести нанівець, заглибившись у деталі його приватного життя. Як вчить французька приказка, "немає великого мужа для його камердинера".

Прихильники бузинського ставлення до поета можуть заперечити, що розвінчання Т.Шевченка ґрунтується не тільки на детальних фактах його біографії, а й на аналізі творчої спадщини, котра, мовляв, не витримує критики і з точки зору теорії літератури не може слугувати зразком вишуканої поезії. І це теж буде здаватися справедливим. Але це насправді напівправа. Оскільки всі архетипні поети будь якого народу, справжні народні поети не можуть і не повинні витримувати прискіпливої критики. Їх історична роль полягає у цементуванні свідомості народу, у виразі зрозумілих, ясних і доступних усім носіям мови глибинних поетичних образів і національного мислення. Вони повинні бути однаково зрозумілими всім – і академікам, і селянам. І це легко помітити, якщо згадати інших "поетів номер один", більшість з яких стали першозасновниками літературної мови свого народу.

Найближчим і найвідомішим для нас є приклад О.Пушкіна, який навіть і чистим росіянином не був. У той час його вважали нащадком ефіопа, а насправді коріння його роду тягнеться з Камеруну. Творчість Пушкіна вже тому не витримує критики, що нерідко ґрунтувалася на плагиаті, деінде пестрить архаїзмами і аж ніяк не може бути однозначно визнана як народна поезія. Ось чому через сто років у росіян з'явився Єсенін, якого широкі маси росіян назавжди прийняли до серця як насправді народного поета. Та спробуйте у стилі О.Бузини розвінчати образ О.Пушкіна – і викличете справедливе обурення у росіян.

Якось одного французького академіка попросили визначити, кого з французьких поетів слід вважати першим і народним. Той відповів – на жаль, це Віктор Гюго. На жаль тому, що насправді французька література багата на куди більш талановитих і вишуканих майстрів поетичного слова. Та тільки прості і ясні вірші Гюго доступні всім французам і здатні єднати націю.

Діонісіос Соломос (1798 - 1857), один з фундаторів новогрецької поезії, автор національного гімну Греції «Гімн про волю» з юних літ навчався в Італії і володів італійською краще за рідну. Але саме йому судилося згодом написати рідною мовою рядки, які захопили серця усіх греків і навечно увійшли до шкільних читанок. І цей ряд можна було б продовжувати по кожній країні.

ВИСНОВКИ

У кожного народу є свій КОБЗАР. І шанувати цю спадщину є святим обов'язком кожного нового покоління. Адже скинувши с полиці збірку своїх поезій, на спорожніле місце вже нічого не поставиш. Як і батьків, національних героїв ми не обираємо, і національних поетів також. Їх кожному народу дарує доля, і у кожного народу доля своя.